

Høringsnotat for Natura 2000-område N121 Arreskov Sø

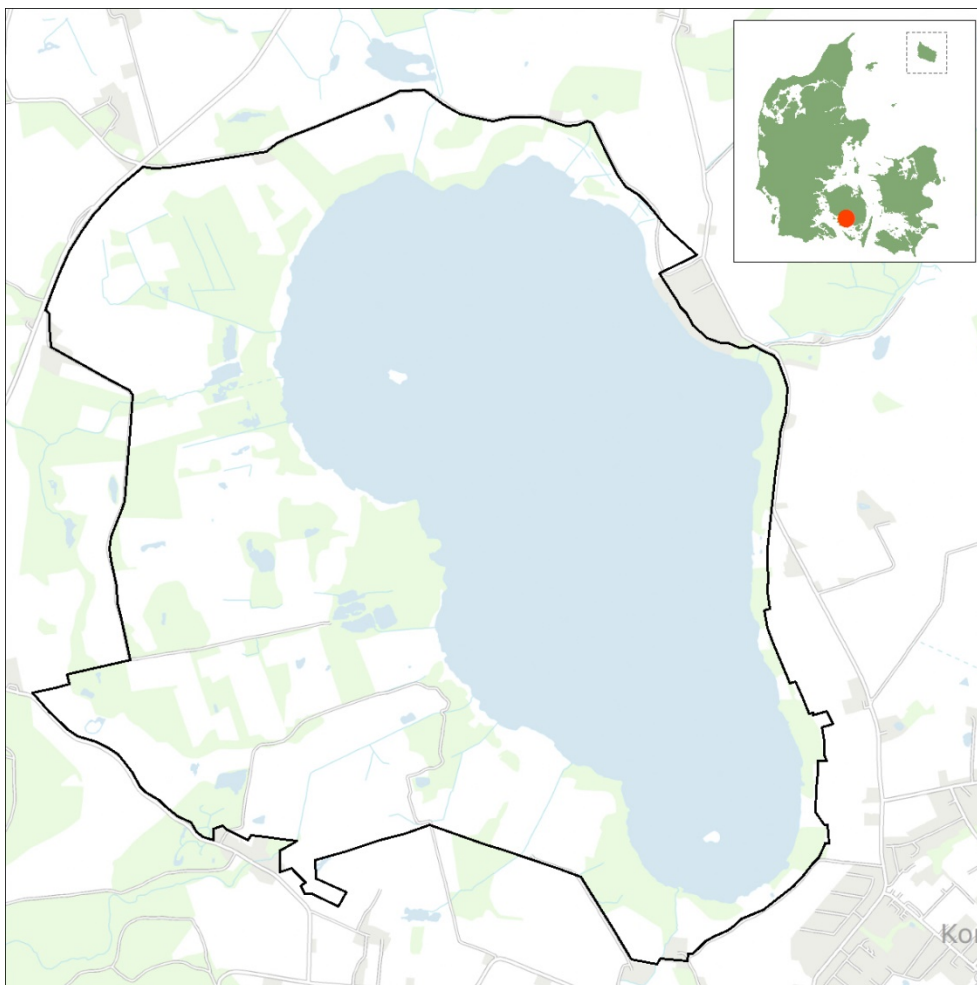
Notat vedrørende høringssvar til forslag af 2017 til justerede Natura 2000-områdegrænser for N121 Arreskov Sø.

Forslaget til justerede Natura 2000-områdegrænser for N121 Arreskov Sø har været i offentlig høring fra d. 28/9 2017 til d. 3/1 2018.

Indkomne høringssvar ses på <https://fugle-habitat-2017.hoering.mfvm.dk>.

Oktober 2018: Som nævnt i afsnit 5.2 "Den videre proces" har Miljø- og Fødevareministeriet haft en bekendtgørelse i høring med henblik på at opdatere Natura 2000-områdegrænserne. Der er i denne høring ikke kommet høringssvar til dette Natura 2000-område. Afsnit 1.3 er blevet udbygget.

1	Grænsejustering for Natura 2000-området.....	2
1.1	Indledning.....	2
1.2	Danmarks udpegning af Natura 2000-områder.....	3
1.2.1	Kommissionens retningslinjer – ændringer i Natura 2000-områdegrænser.....	3
1.3	Kriterier.....	4
1.4	Høringer.....	5
2	Sammenfatning af høringsforslag og høringssvar for Natura 2000-område N121 Arreskov Sø.....	6
2.1	Sammenfatning af høringsforslaget.....	6
2.2	Sammenfatning af høringssvarene	6
3	Høringsvar vedr. generelle emner.....	7
4	Behandling af områdespecifikke emner	7
4.1	Habitatområde H105 Arreskov Sø	7
4.1.1	Høringsforslag	7
4.1.2	Indkomne høringssvar.....	8
4.1.3	Udvidelse af habitatområdet med nye naturarealer.....	14
4.1.4	Opsamling.....	14
4.2	Fuglebeskyttelsesområde F78 Arreskov Sø	14
4.2.1	Høringsforslag	14
4.2.2	Indkomne høringssvar.....	15
4.2.3	Opsamling.....	19
5	Miljøstyrelsens forslag til nye grænser for N121 Arreskov Sø	19
5.1	Opsamling	19
5.2	Den videre proces.....	22

Figur 1. Gældende afgrænsning af Natura 2000-området N121 Arreskov Sø.

1 Grænsejustering for Natura 2000-området

1.1 Indledning

Dette høringsnotat behandler høringsvar for dette specifikke Natura 2000-område. Af høringsnotatet fremgår også dokumentationen for de konkrete justeringer af Natura 2000-områdets grænser. Der er ligeledes udarbejdet specifikke høringsnotater for øvrige Natura 2000-områder, hvor afgrænsningen er blevet justeret. Desuden har Miljøstyrelsen udarbejdet et generelt høringsnotat, som behandler høringsvar vedrørende generelle forhold, spørgsmål og problemstillinger.

Formålet med justeringen bygger på aftalen om Naturpakken, som blev indgået af Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti i maj 2016.

Aftaleteksten lyder: *"Tilpasning af Natura 2000-områdernes afgrænsning
Natura 2000-områderne er nogle af de mest værdifulde naturområder i Danmark. Der indgår dog i*

de udpegede Natura 2000-områder intensive jordbrugsarealer og byarealer, som ikke bidrager til beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper, men som alligevel er underlagt nogle af de krav, der følger af Natura 2000-udpegningen.

Der iværksættes, i dialog med interessenterne og EU-kommissionen, en gennemgang af afgrænsningen af Natura 2000-områderne med henblik på at undersøge muligheden for at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. at udvide de udpegede områder med mere værdifuld natur, hvor det understøtter direktivmål.”

I aftalen er det således aftalt, at Natura 2000-områderne skal tilpasses med henblik på at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. udvide områder med mere værdifuld natur, der understøtter direktivmål.

Efterfølgende har aftaleparterne bag Naturpakken i forsommeren 2018 ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens områder. Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer, hvor der er tale om store arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område.

Resultatet er, at Natura 2000-arealet samlet set reduceres med ca. 29.900 hektar, der primært er intensivt drevne landbrugsarealer og byområder, som Miljøstyrelsen vurderer ikke har væsentlig betydning for beskyttelse af naturtyper og arter omfattet af naturdirektiverne. Natura 2000-arealet udvides med ca. 30.900 hektar nye naturarealer, der primært er beliggende på Naturstyrelsens arealer, og som vil have væsentlig betydning for beskyttelse af habitatnatur og arter omfattet af direktiverne.

1.2 Danmarks udpegning af Natura 2000-områder

Danmark har udpeget 113 fuglebeskyttelsesområder og 261 habitatområder, som tilsammen udgør 250 Natura 2000-områder. Danmark har p.t. udpeget godt 8 procent af landarealet og godt 18 procent af havarealet. De danske Natura 2000 områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.

Natura 2000-områderne er med til at løfte Danmarks forpligtelser efter fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet, hvor der blandt andet er krav om udpegning af særlige områder, som beskytter arter og naturtyper. Formålet med udpegningen er, at områderne vil medvirke til, at naturen udvikler sig positivt, således at arter og naturtyper på sigt opnår gunstig bevaringsstatus.

1.2.1 Kommissionens retningslinjer – ændringer i Natura 2000-områdegrænser

Europa Kommissionen har i 2005 præciseret mulighederne for at ændre Natura 2000-områdegrænser. Herefter kan ændringer i grænserne for et Natura 2000-område ske ved opdatering af oplysninger i Europa-Kommissionens standarddatabase, som opdateres, når der foreligger ny viden eller nye nationale beslutninger.

I forbindelse med udtagning eller ændringer af habitatområder forudsætter det kommissionens godkendelse bortset fra tekniske fejlrettelser, som samlet udgør under 5 % af områdets areal.

1.3 Kriterier

Miljøstyrelsen har med henblik på udmøntning af Naturpakkens ønsker til justering af Natura 2000-områderne samt EU-kommissionens retningslinjer udarbejdet en række faglige kriterier for ændringer i områdegrænserne.

Disse kriterier præciserer, at enhver ændring skal kunne begrundes naturfagligt, og at ændringer som udgangspunkt skal ske på en måde, så der ikke opstår huller i Natura 2000 områderne. Samtidig bør Natura 2000-grænserne følge naturlige skel (f.eks. veje, diger, levende hegn, vandløb, kyst, skovbryn mv.).

I overensstemmelse med aftaleteksten i Naturpakken er der generelt ikke set på ændringer af grænserne for marine Natura 2000-områder. I visse særlige tilfælde er der sket ændringer, hvor det kan begrundes i hensynet til eksisterende aktiviteter såsom havneanlæg og i øvrigt er i overensstemmelse med Natura 2000-beskyttelsen.

De specifikke kriterier for at udtage arealer fra Natura 2000-områder tager udgangspunkt i, at der kan udtages intensive jordbrugsarealer, arealer i byzone og arealer med tæt bebyggelse, sommerhusområder og arealer med særligt forstyrrende aktiviteter, herunder erhvervshavne. Det indgår dog også, at der ikke må udtages arealer med habitatnatur og levesteder med en væsentlig stabil forekomst af arter på habitatdirektivets bilag 1 og 2, fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget.

I fuglebeskyttelsesområder suppleres udtagningskriterierne med tre yderligere kriterier, hvorefter der skal foretages en konkret vurdering af arealets betydning for tilbagevendende trækfugle og fugle på områdets udpegningsgrundlag.

De udtagne arealer er gennemgået flere gange i forbindelse med kortlægning og overvågning i NOVANA-programmet. Som supplement hertil er bl.a. naturdatabasen, DOF-basen samt seneste og historiske luftfotos gennemgået for at konstatere, at der ikke findes habitatnatur og -arter på arealerne. Der er som nævnt ovenfor gennemført en konkret vurdering i forhold til fugle på udpegningsgrundlaget, hvor dette er relevant.

Der er desuden udarbejdet kriterier for i hvilke tilfælde, et areal kan inddrages i et Natura 2000-område. Efter disse kriterier skal der tages udgangspunkt i, om arealet ligger i tilknytning til habitatnatur eller er et levested for bilagsarter. Derudover skal arealet have en god naturkvalitet.

Disse kriterier er suppleret med kriterier, som skal sikre, at eksisterende husdyrbrug ikke berøres af yderligere husdyrregulering. Dette er gjort ved at definere et areal rundt om alle registrerede husdyrbrug, inden for hvilket Natura 2000-områderne ikke er foreslået udvidet med ammoniakfølsom natur. I vurderingen indgår afstanden til nærmeste husdyrbrug. Denne vurdering bygger på de specifikke kriterier til beregning af friholdt areal omkring husdyrbrug. Der henvises til det generelle høringsnotat for nærmere oplysninger.

Der er desuden lavet supplerende kriterier i forhold til inddragelse af arealer i fuglebeskyttelsesområder, hvor der særligt er lagt vægt på, om arealet har væsentlige forekomster af f.eks. sjældne bilag 1 arter, eller hvis arealet er med til at sikre et eksisterende områdes udpegningsgrundlag.

Der henvises desuden til det generelle høringsnotat, hvor de samlede kriterier fremgår som bilag.

Aftaleparterne har ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens områder. Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer, hvor der er tale om store arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område. I forbindelse med gennemgangen af Natura 2000-områderne har Miljøstyrelsen desuden foretaget en kvalitetssikring af de eksisterende Natura 2000-områders grænser. Dette er sket for at justere grænserne i forhold til nutidig anvendelse af digitale kort. I samme proces har Miljøstyrelsen gennemgået de oprindelige høringssvar fra dengang, da Natura 2000-områderne blev udpeget. Dette er sket for at sikre fuld overensstemmelse mellem områdegrenserne og de oprindelige beslutninger, herunder de daværende høringssvar.

1.4 Høringer

Miljøstyrelsen har i forbindelse med arbejdet med justerede Natura 2000-grænser ønsket en bred inddragelse af offentligheden i processen. Derfor har Miljøstyrelsen i løbet af processen foretaget flere høringer.

Først er der foretaget en teknisk høring af kommuner og offentlige lodsejere, hvor kommunerne i deres egenskab som myndighed blev bedt om at komme med faglige og tekniske bidrag med fokus på bynære arealer og intensive jordbrugsarealer, der kunne tages ud af Natura 2000-områderne. Naturstyrelsen og Forsvaret blev ligeledes inddraget i denne tekniske proces blandt andet i forhold til forslag til, hvor det eventuelt ville være muligt at udvide Natura 2000-områderne.

Dernæst er der foretaget en høring over et høringsforslag i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Som følge af ændringer på baggrund af modtagne høringssvar har et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser været i målrettet høring i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. De enkelte høringer beskrives nærmere i det nedenstående.

Gennem hele processen med tilpasning af Natura 2000-områders grænser har Miljøstyrelsen haft en løbende dialog med forskellige interessenter, herunder afholdt møder med Kommunernes Landsforening, KTC – Kommunalteknisk Chefforening, de enkelte kommuner, erhvervet (bl.a. Skovforeningen, Landbrug og Fødevarer, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Fiskeriforening), de grønne organisationer (Danmarks Naturfredningsforening, Birdlife/DOF) og Naturstyrelsen.

I forbindelse med udarbejdelse af forslag til justerede Natura 2000-grænser har Miljøstyrelsen indhentet tekniske input fra kommuner og offentlige lodsejere. Kommunerne er i deres egenskab som myndighed blevet bedt om at komme med faglige og tekniske bidrag omkring Natura 2000-områderne med fokus på bynære arealer og intensive jordbrugsarealer, der kan tages ud af Natura 2000-områderne.

På baggrund af blandt andet de berigtigede Natura 2000-områders grænser og tekniske bidrag fra kommunerne har Miljøstyrelsen udarbejdet et forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag har været i offentlig høring i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Høringen var annonceret i landsdækkende medier samtidig med, at der blev udsendt høringsbreve til interessenter og særligt berørte lodsejere (defineret som lodsejere med CVR-nummer indenfor grænserne af forslag til ny afgrænsning af Natura 2000-områder).

Der blev i alt modtaget ca. 1.100 høringssvar indeholdende ca. 2.000 ændringsforslag.

De modtagne svar fra denne høring gav i flere situationer anledning til ændringer i det oprindelige forslag til justerede Natura 2000-grænser. Derfor udsendte Miljøstyrelsen et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag blev sendt i en høring målrettet lodsejere med arealer, hvor der foreslås yderligere ændringer i forhold til den nuværende udpegning af Natura 2000-områder. Denne høring blev gennemført i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. I høringsbrevene har der været angivet en begrundelse for de påtænkte justeringer. På baggrund af denne høring modtog Miljøstyrelsen ca. 150 høringssvar.

Der har i forbindelse med høringen i sidste halvdel af 2017 og den målrettede høring i maj 2018 været udsendt materiale og kort, som har beskrevet de påtænkte justeringer, ligesom der på Miljøstyrelsens hjemmeside har været detaljerede oplysninger om baggrunden for arbejdet med justeringer af Natura 2000-grænserne og kriterierne bag.

De foretagne høringer er sket for at skabe et mere præcist grundlag for de faglige vurderinger for nye Natura 2000-områdegrenser, som først med udstedelsen af en bekendtgørelse om Natura 2000-grænserne vil være endelige. De foreslåede justeringer i Natura 2000-områderne skal godkendes af EU-kommissionen.

2 Sammenfatning af høringsforslag og høringssvar for Natura 2000-område N121 Arreskov Sø

2.1 Sammenfatning af høringsforslaget

Sammenholdt med den gældende afgrænsning af N121 er der i Miljøstyrelsens høringsforslag sket en række reduktioner og udvidelser. Området er foreslået reduceret med intensivt drevne landbrugsarealer samtidig med, at området er foreslået udvidet med mindre tilstødende naturarealer med bl.a. rigkær og elle- og askeskov.

Områdegrenserne er berigtiget og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.

2.2 Sammenfatning af høringssvarene

Miljøstyrelsen har modtaget 3 høringssvar indeholdende i alt 7 ændringsforslag med konkrete forslag til ændringer af Natura 2000-områdets afgrænsning. Forslagene er kommet fra Faaborg-Midtfyn Kommune, Dansk Ornitologisk Forening og en borger.

Der er forslag til nye udvidelser af Natura 2000-området mod nord og øst. Forslagene er begrundet med ønsket om øget beskyttelse af havørn og andre arter på udpegningsgrundlaget.

I de kommende afsnit er ændringsforslagene gengivet i hovedtræk. Miljøstyrelsens kommentarer til de enkelte emner er anført i kursiv.

Nogle af høringssvarene berører emner, som ligger uden for rammerne af høringen om justering af grænserne for Natura 2000-områderne, fx kommentarer til gældende lovgivning, ønsker om ændringer af udpegningsgrundlag m.v. Sådanne høringssvar kan være kort gengivet, men kun i et begrænset omfang kommenteret.

Af hensyn til det generelle overblik og læsevenlighed nævnes alene organisationer og kommuner med navn. Lodsejere og virksomheder er samlet under betegnelsen lodsejere. Alle høringssvar kan findes på <https://fugle-habitat-2017.horing.mfvm.dk>

I Miljøstyrelsens kommentering af høringssvarene henvises med links til eksisterende lovgivning og øvrigt materiale som f.eks. vejledninger, hvor dette er relevant.

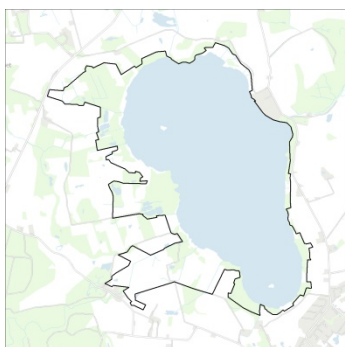
3 Høringsvar vedr. generelle emner

Der er ikke indkommet høringssvar, der omhandler generelle emner.

4 Behandling af områdespecifikke emner

Område N121 Arreskov Sø består af følgende habitat- og fuglebeskyttelsesområder:

- H105 Arreskov Sø
- F78 Arreskov Sø

Figur 2. H105

Figur 3. F78

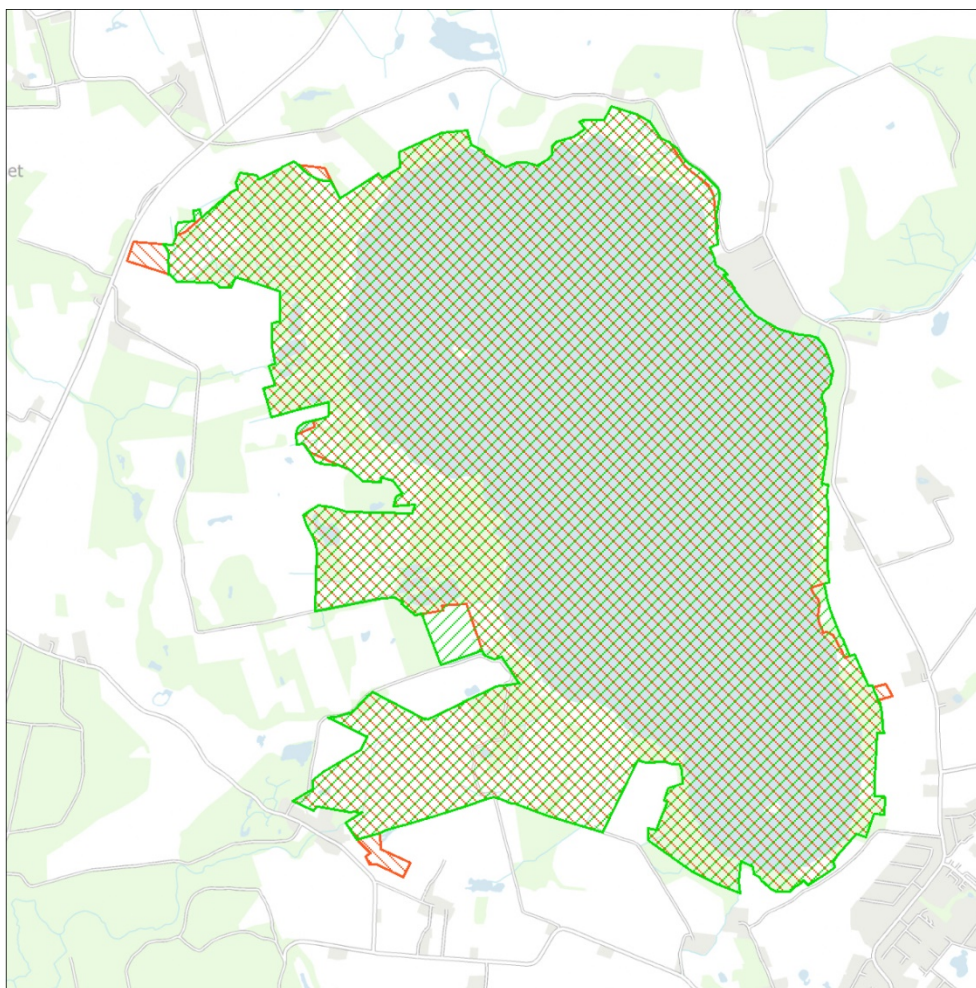
Høringssvar med konkret arealforslag til de enkelte habitat- og fuglebeskyttelsesområde samt høringforslagets forslag om justeringer i områdegrensene vil blive gennemgået område for område i de følgende afsnit.

4.1 Habitatområde H105 Arreskov Sø

4.1.1 Høringsforslag

I Miljøstyrelsens høringforslag er der sket mindre reduktioner med intensivt drevne landbrugsarealer. Samtidig er der sket mindre udvidelser med tilstødende naturarealer med bl.a. rigkær, elle- og askeskov. Områdegrensene er berigtiget og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.

Figur 4 viser de berigtede grænser samt høringsforslaget for habitatområde H105 Arreskov Sø.

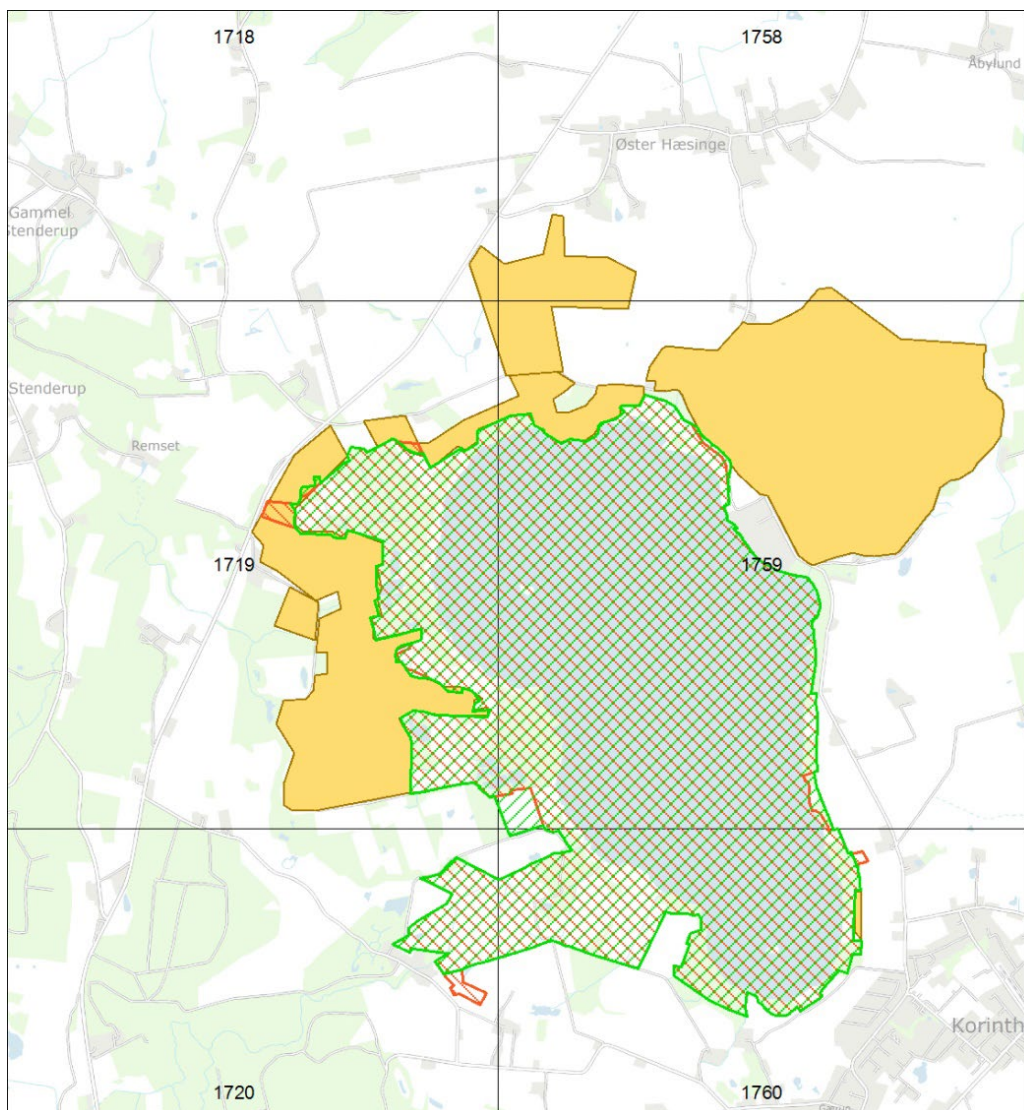

Figur 4. Habitatområde H105 Arreskov Sø. Den røde skravering viser de berigtede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Dvs. at arealer, der kun er skraveret med grønt er forslag til udvidelser, og arealer, der kun er skraveret med rødt er forslag til reduktioner.

4.1.2 Indkomne høringsvar

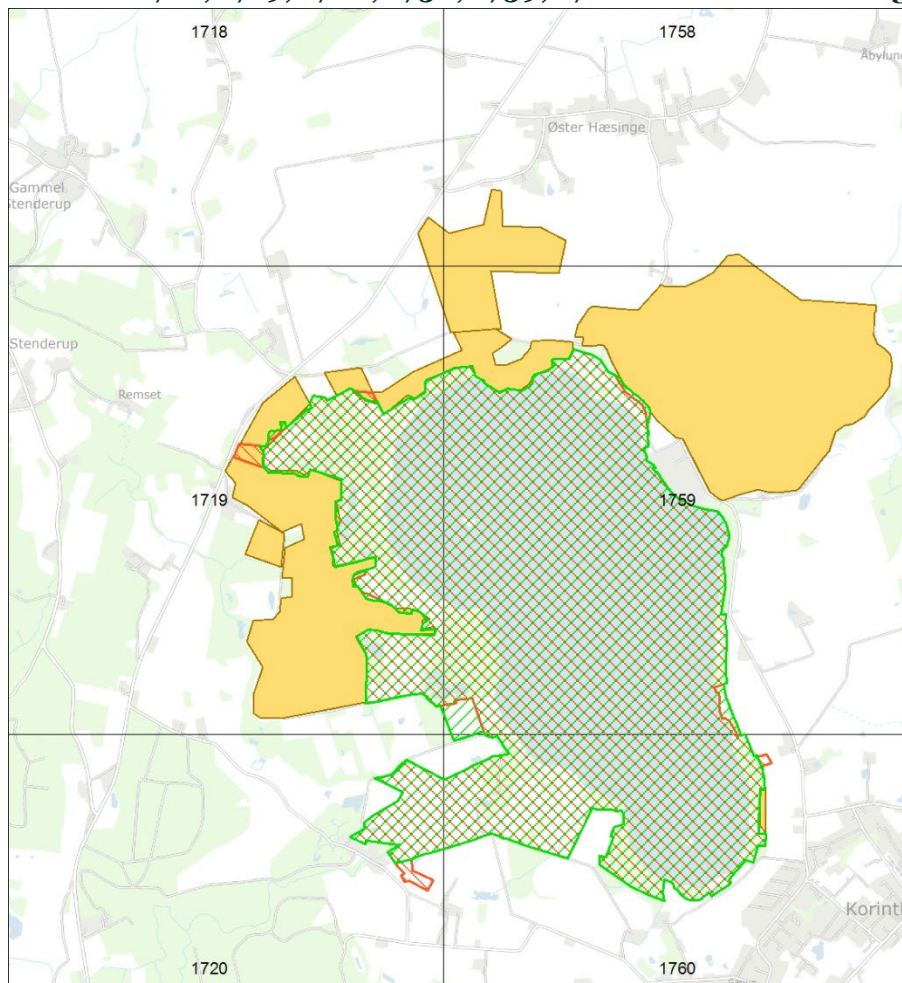
Miljøstyrelsen har modtaget i alt 6 ændringsforslag til habitatområdet. Ændringsforslagene er fra Faaborg-Midtfyn Kommune, Dansk Ornitologisk Forening og en borger.

På figur 5 ses Miljøstyrelsens høringsforslag samt de indkomne ændringsforslag, der indeholder et konkret geografisk forslag til ændringer i områdefrænsningen. Ændringsforslagene behandles i grupper ud fra deres geografiske placering. Dette gøres ved at underopdele området i en række kvadrater på 2,5 km x 2,5 km, der bruges til at foretage en systematisk gennemgang af høringsforslaget og behandling af indkomne ændringsforslag. Kvadraterne gennemgås fra vest mod øst.

Figur 5. Habitatområde H105 Arreskov Sø. Den røde skravering viser de berigtede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule helfarvede polygoner viser ændringsforslagene, således at gul er forslag til udvidelse.

4.1.2.1 Kvadrat 1718, 1719, 1720, 1758, 1759, 1760 – arealer omkring Arreskov Sø

Figur 6. Tallene angiver nummeret på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 5. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule helfarvede polygoner viser ændringsforslagene, således at gul er forslag til udvidelse.

Miljøstyrelsen har foreslået habitatområdet reduceret med intensivt drevne arealer. Områdegrensen er desuden justeret med fokus på at følge naturlige skel og udtage bebyggelser. Justeringen er sket, da arealerne lever op til miljøstyrelsens [faglige kriterier](#). Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af Naturdatabasen. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af flyfotos fra 1995 og 2016. Det vurderes, at de udtagne arealer ikke indeholder forekomst af habitatnatur eller levesteder for arter på habitatområdets udpegningsgrundlag, og at arealerne på begge fotos er intensivt drevne arealer. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealerne kan udtages fra habitatområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

Dansk Ornitologisk Forening foreslår en større udvidelse mod nordøst. Udvidelsen omfatter et skovareal, der ifølge foreningen siden 1998 har været yngleområde for havørn, samt dyrkede marker, beskyttet mose og eng.

En borger foreslår en større udvidelse af habitatområdet helt mod nord. Udvidelsen omfatter ifølge borgeren beskyttet eng, mose og sø, og rummer efter borgerens opfattelse et stort potentiale for genopretning af rigkær.

Natura 2000-grænsejustering er initieret af Aftale om Naturpakken, maj 2016. Formålet med Naturpakken er at fjerne intensivt drevne arealer og evt. at udvide med nye arealer. Forslaget falder derfor udenfor rammen af Naturpakken. Da de gældende danske udpegninger af Natura 2000-områder er godkendt af EU-Kommissionen, og da der fokuseres på at fjerne intensivt drevne arealer jf. de faglige kriterier og ikke fjerne habitatnatur eller levesteder for arter, så vurderes det, at der ikke er behov for yderligere udpegningsarealer for at leve op til EUs krav. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdegrænser.

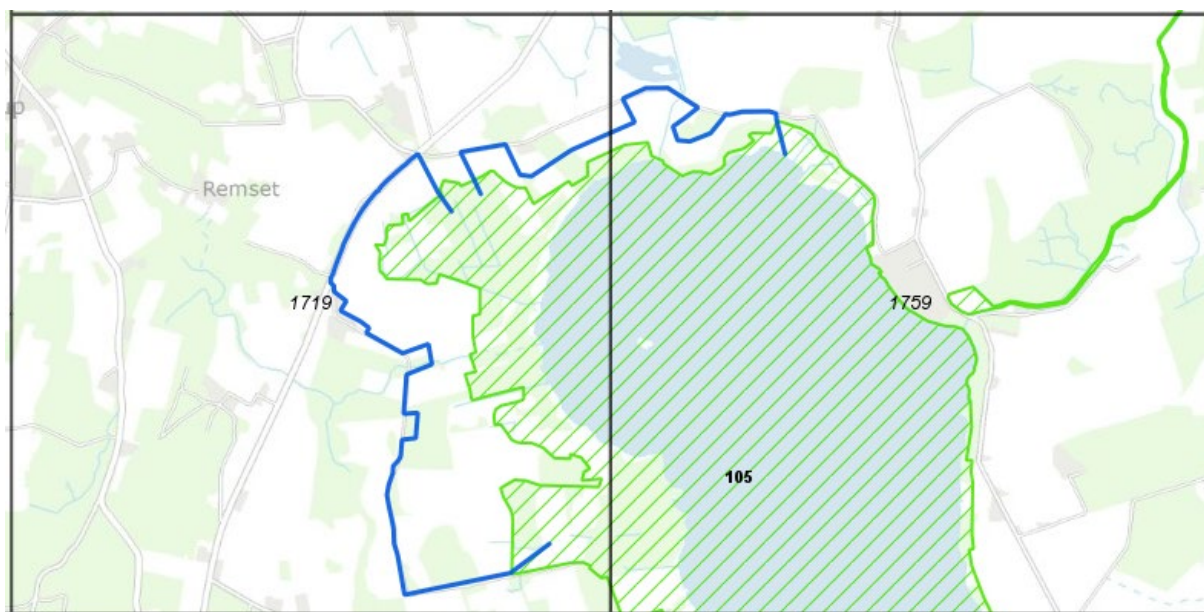
En borger foreslår udvidelse af habitatområde H105 til at omfatte en højstaudebiotop i nordvestenden af Arreskov Sø-området.

Miljøstyrelsen kan ud fra datagrundlaget ikke dokumentere, at der på arealet er forekomst af habitatnatur eller levested for arter på habitatområdets udpegningsgrundlag. For at et habitatområde kan udvides forudsætter det, at arealet bidrager til beskyttelsen af direktivarter eller -naturtyper. Et potentiale for, at der eventuelt senere kan komme habitatnatur kan alene ikke begrunde udpegningsarealer. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdegrænser.

Faaborg-Midtfyn Kommune foreslår en større udvidelse af H105 mod vest og nord. Udvidelsen begrundes med, at der i et gennemført LIFE70-projekt er truffet aftale med lodsejere om permanent udtagning af landbrugsjord. For de øvrige landbrugsjorde er der ifølge kommunen truffet aftale med lodsejere om, at landbrugsjord kan tages permanent ud af omdrift, hvis der kan findes midler dertil. Kommunen vurderer, at arealerne har stort potentiale til at udvikle sig til naturtyperne rigkær, tidvis våd eng og surt overdrev.

Miljøstyrelsen har på baggrund af kommunens oplysninger og en foretaget besigtigelse af arealerne med gennemført LIFE-70 projekt vurderet, at projektets formål understøtter målsætningen i Natura 2000-planen og bidrager til beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper jf. områdets Natura 2000-plan. På den baggrund justeres høringsforslaget, så projektarealet bliver omfattet af habitatområdet.

Den justerede grænse ses på kortet i figur 7.

Figur 7. Tallene angiver nummeret på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 6. Den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning og den blå streg angiver den opdaterede områdegrænse.

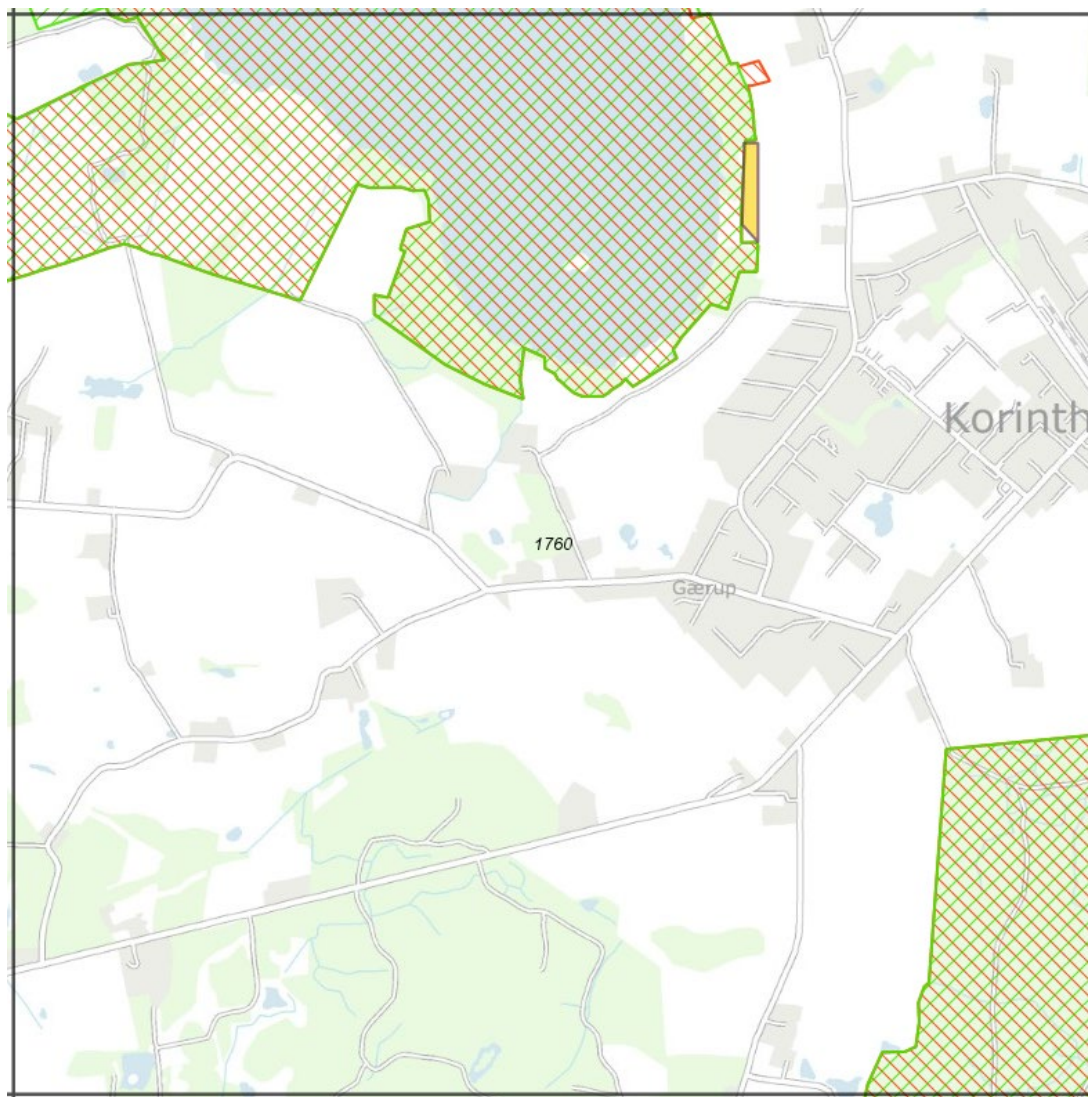
Forslaget til justerede grænser har været i høring hos de implicerede lodsejere i 2018. Miljøstyrelsen har modtaget 1 høringssvar.

En lodsejer er usikker på, om hans aktiviteter vil blive påvirket ved, at hans areal kommer ind under habitatområdet.

Miljøstyrelsen har kontaktet lodsejeren telefonisk og oplyst, at hans nuværende aktiviteter på arealet ikke vil blive påvirket ved, at arealet bliver en del af habitatområdet. Lodsejeren havde derefter ikke noget imod, at hans areal bliver en del af Habitatområde H105.

På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdegrænser fra høringen i 2018.

4.1.2.2 Kvadrat 1760 – sydøstenden af H105

Figur 8. Tallene angiver nummeret på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 5. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule helfarvede polygoner viser ændringsforslagene, således at gul er forslag til udvidelse.

En borger foreslår en mindre udvidelse af den sydøstligste del af H105 og vurderer, at hvis det foreslåede areal afgrænses helt ned til søen, forbedres levestedet for grågåse.

Høringssvaret indeholder forslag om udvidelse af habitatområdet/fuglebeskyttelsesområdet af hensyn til forbedring af levestedet for grågåse. Da de gældende danske udpegninger af Natura 2000-områder er godkendt af EU-Kommissionen, og da der i justeringen af Natura 2000-områderne fokuseres på at fjerne intensivt drevne arealer jf. de faglige kriterier og ikke fjerne habitatnatur eller levesteder for arter, så vurderes det, at der ikke er behov for yderligere udpegningsarealer for at leve op til EUs krav. Desuden vurderes det, at der ikke er behov for yderligere indsats for grågåse, da arten er i stor fremgang i landet. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdegrenser.

4.1.3 Udvidelse af habitatområdet med nye naturarealer

Aftaleparterne har ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere arealer. Udlægningen af arealer omkring Sollerup som habitatområde er foretaget i overensstemmelse med aftalen om yderligere naturarealer. Området ejes af Naturstyrelsen og indeholder bl.a. elle- og aske skove, bøg på muld, ege-blandskov, vandløb med vandplanter og næringsrig sø. Arealet indeholder desuden levested for bæklampret og stor vandsalamander. En stor del af området er udlagt til udvikling mod overdrev.

4.1.4 Opsamling

Afgrænsningen af habitatområde H93 er justeret på baggrund af Miljøstyrelsens høringsforslag, de indkomne høringssvar, høringen i 2018 af implicerede lodsejere og udlægning af Naturstyrelsens arealer. I alt udvides habitatområdet med 168 ha og reduceres med 2 ha.

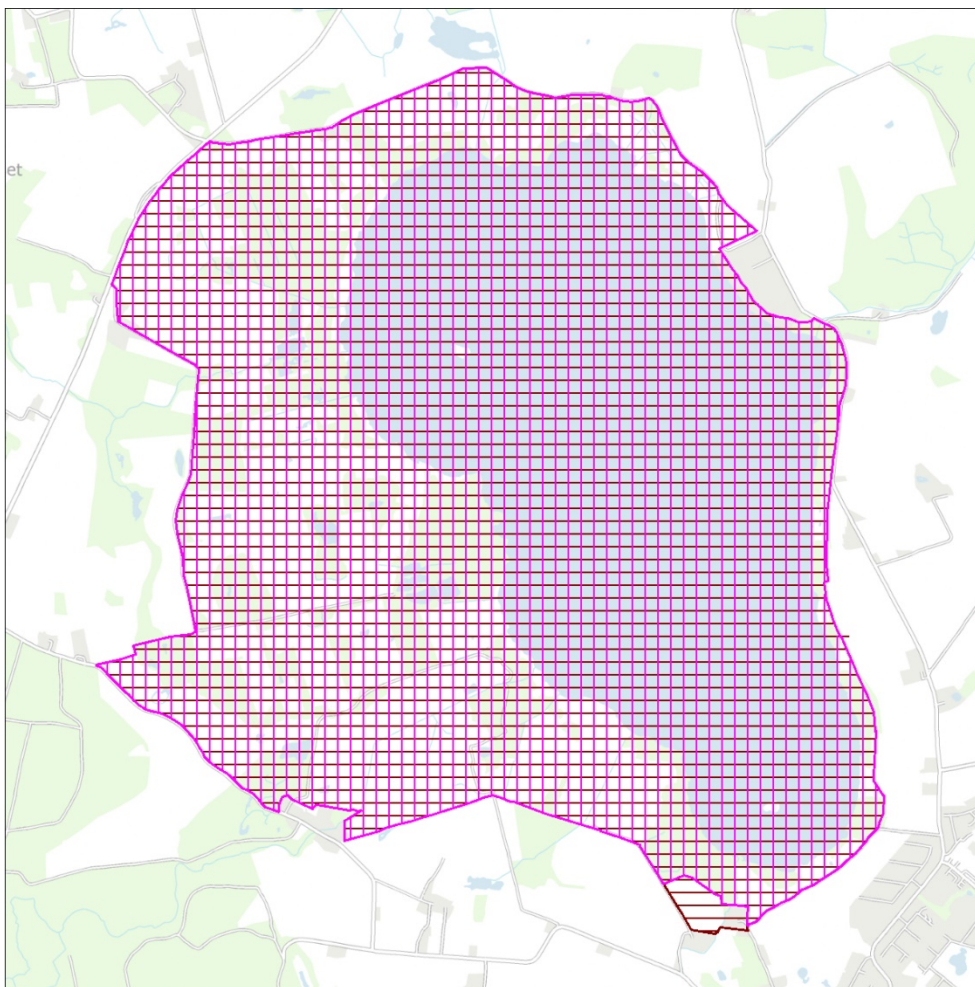
Den endelige områdegrænse fremgår af figur i afsnit 5.

4.2 Fuglebeskyttelsesområde F78 Arreskov Sø

4.2.1 Høringsforslag

I Miljøstyrelsens høringsforslag er der foreslået en reduktion af F78 ved at udtage landbrugsjord i sydenden af området. Områdegrænsen er berigtiget og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.

Figur 9 viser de berigtigede grænser samt høringsforslaget for fuglebeskyttelsesområde F78 Arreskov Sø.

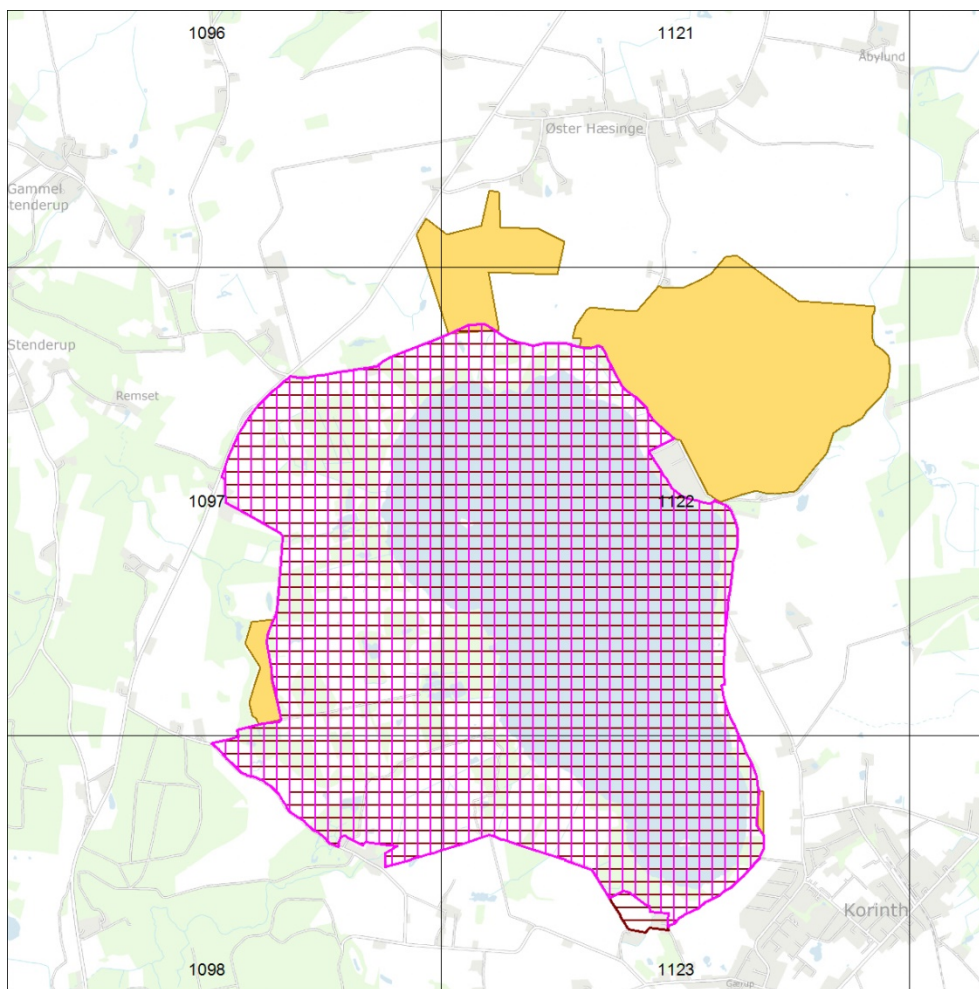

Figur 9. Fuglebeskyttelsesområde F78 Arreskov Sø. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Dvs. at arealer, der kun er skraveret med lilla, er arealer, der er forslået fjernet fra det beskyttede område. Arealer, der kun er skraveret med lyserød, er arealer, der er forslået tilføjet til det beskyttede område.

4.2.2 Indkomne høringssvar

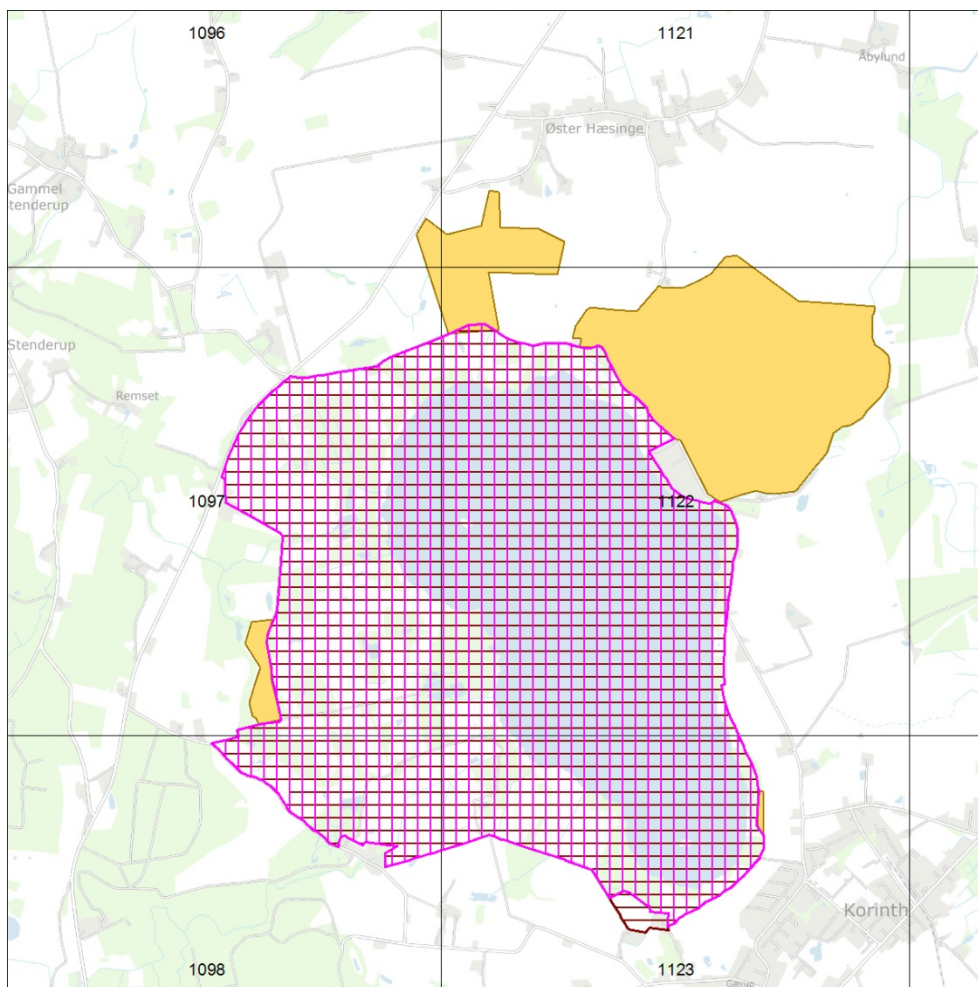
Miljøstyrelsen har modtaget i alt 4 ændringsforslag til fuglebeskyttelsesområdet. Ændringsforslagene er fra Faaborg-Midtfyn Kommune, Dansk Ornitologisk Forening Fyn og en borger.

På figur 10 ses Miljøstyrelsens høringsforslag samt de indkomne ændringsforslag, der indeholder et konkret geografisk forslag til ændringer i områdefægrænsningen. Ændringsforslagene behandles i grupper ud fra deres geografiske placering. Dette gøres ved at underopdele området i en række kvadrater på 2,5 km x 2,5 km der bruges til at foretage en systematisk gennemgang af høringsforslaget og behandling af indkomne ændringsforslag. Kvadraterne gennemgås fra laveste kvadratnummer til højeste.

Figur 10. Fuglebeskyttelsesområde F78. Den lilla skravering viser de berigtede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule helfarvede polygoner viser ændringsforslagene, således at gul er forslag til udvidelse.

4.2.2.1 Kvadrat 1096, 1097, 1121, 1122– vest og nordenden af Arreskov Sø området

Figur 11. Tallene angiver nummeret på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 10. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule helfarvede polygoner viser ændringsforslagene, således at gul er forslag til udvidelse.

Miljøstyrelsen har foreslået fuglebeskyttelsesområdet reduceret med et intensivt drevet areal og en bebyggelse i sydenden af området. Justeringen er sket, da arealerne lever op til miljøstyrelsens [faglige kriterier](#). Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af Naturdatabasen og DOF-basen. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af flyfotos fra 1995 og 2016. Det vurderes, at det udtagne areal ikke indeholder forekomst af levesteder for arter på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag, og at arealet på begge fotos er intensivt drevet. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealet kan udtages fra habitatområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

Faaborg Midtfyn Kommune foreslår en mindre udvidelse af F78 mod vest. Udvidelsen begrundes med, at der er indgået aftale med lodsejeren om permanent udtagning af agerjord, hvis der kan findes midler dertil.

Det foreslåede areal består udelukkende af landbrugsarealer, der igennem flere år har været intensivt drevne. Natura 2000-grænsejustering er initieret af Aftale om Naturpakken, maj 2016. Formålet med Naturpakken er at fjerne intensivt drevne arealer og evt. at udvide med nye arealer. Forslaget falder derfor udenfor rammen af Naturpakken. Da de gældende danske udpegninger af Natura 2000-områder er godkendt af EU-Kommissionen, og da der fokuseres på at fjerne intensivt drevne arealer jf. de faglige kriterier og ikke fjerne habitatnatur eller levesteder for arter, så vurderes det, at der ikke er behov for yderligere udpegning af arealer for at leve op til EUs krav. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdegrænser.

En borger foreslår en større udvidelse på af F78 helt mod nord. Udvidelsen omfatter beskyttet eng, mose og sø. Forslaget begrundes med, at området ifølge borgeren er levested for bl.a. Knopsvane, Gråand, Knarand og Skeand. Borgeren oplyser desuden, at der i 2017 har opholdt sig et par ikke ynglende traner på arealet, og at mosen indeholder redemuligheder for arter af hulrugende fugle.

Dansk ornitologisk Forening foreslår, at fuglebeskyttelsesområde F78 og habitatområde H105 udvides mod NØ og kommer til at omfatte et skovareal, der siden 1998 har været yngleområde for havørn. Udvidelsen omfatter desuden dyrkede marker og beskyttet mose og eng. Både havørn og grågås er på områdets udpegningsgrundlag.

Natura 2000-grænsejustering er initieret af Aftale om Naturpakken, maj 2016. Formålet med Naturpakken er at fjerne intensivt drevne arealer og evt. at udvide med nye arealer. Forslaget falder derfor udenfor rammen af Naturpakken. Da de gældende danske udpegninger af Natura 2000-områder er godkendt af EU-Kommissionen, og da der fokuseres på at fjerne intensivt drevne arealer jf. de faglige kriterier og ikke fjerne habitatnatur eller levesteder for arter, så vurderes det, at der ikke er behov for yderligere udpegning af arealer for at leve op til EUs krav. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdegrænser.

En borger foreslår en mindre udvidelse af den sydøstligste del af F78 og vurderer, at hvis det foreslåede areal afgræsses helt ned til søen, forbedres levestedet for grågås.

Høringssvaret indeholder forslag om udvidelse af habitatområdet/fuglebeskyttelsesområdet af hensyn til forbedring af levestedet for grågås. Da de gældende danske udpegninger af Natura 2000-områder er godkendt af EU-Kommissionen, og da der i justeringen af Natura 2000-områderne fokuseres på at fjerne intensivt drevne arealer jf. de faglige kriterier og ikke fjerne habitatnatur eller levesteder for arter, så vurderes det, at der ikke er behov for yderligere udpegning af arealer for at leve op til EUs krav. Desuden vurderes det, at der ikke er behov for yderligere indsats for grågås, da arten er i stor fremgang i landet. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdegrænser.

I forbindelse med høringen i 2018 foreslår en lodsejer en mindre reduktion af fuglebeskyttelsesområdet lige nord for Arreskov Avlsgård, så grænsen for fuglebeskyttelsesområdet følger habitatområdets grænse. Ejer oplyser, at arealet er almindelig agerjord, og da F78 blev oprettet, gik markvejen langs søen op over marken og er siden lagt om til den nuværende beliggenhed tættere på søen.

Miljøstyrelsen er i forbindelse med behandling af høringssvaret blevet opmærksom på, at der skal foretages en rettelse i overensstemmelse med Miljøstyrelsens faglige kriterier for justeringen af Natura 2000-områdernes grænser. Miljøstyrelsen har gennemgået datagrundlaget samt luftfoto fra 1995 og 2016 og vurderer på den baggrund, at det pågældende areal ikke indeholder forekomst af levesteder for arter på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag, og at arealet på begge fotos er intensivt drevet. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealet kan udtages fra

fuglebeskyttelsesområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

På den baggrund foretages en teknisk fejlrettelse således, at grænsen for fuglebeskyttelsesområdet lige som habitatområdets grænse følger markvejen fra Arreskov Avlsgård langs søen.

Den justerede grænse ses på kortet i figur 12.

Figur 12. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 10. Den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning og den røde streg angiver den opdaterede områdegrænse.

4.2.3 Opsamling

Afgrænsningen af fuglebeskyttelsesområde F78 er justeret på baggrund af Miljøstyrelsens høringsforslag, de indkomne høringssvar og høringen i 2018 af implicerede lodsejere. I alt reduceres fuglebeskyttelsesområdet med 6 ha.

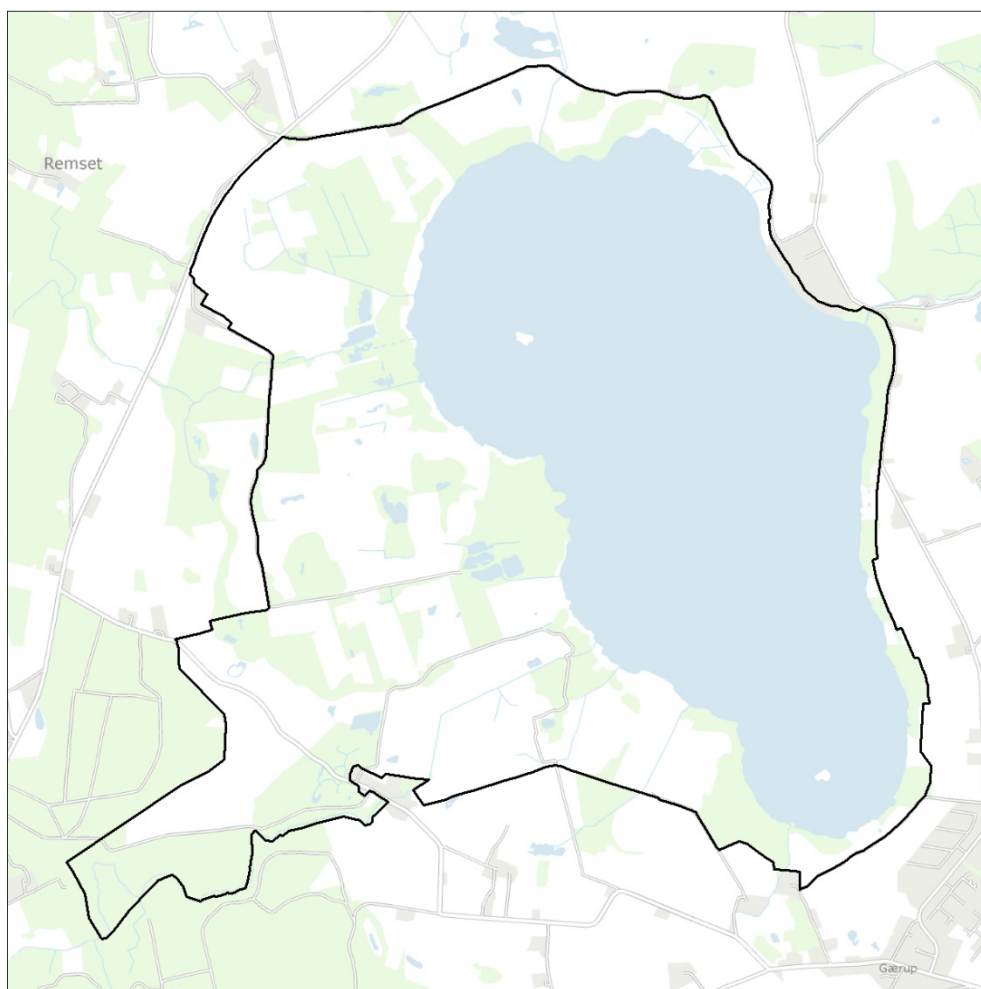
Den endelige områdegrænse fremgår af figur i afsnit 5.

5 Miljøstyrelsens forslag til nye grænser for N121 Arreskov Sø

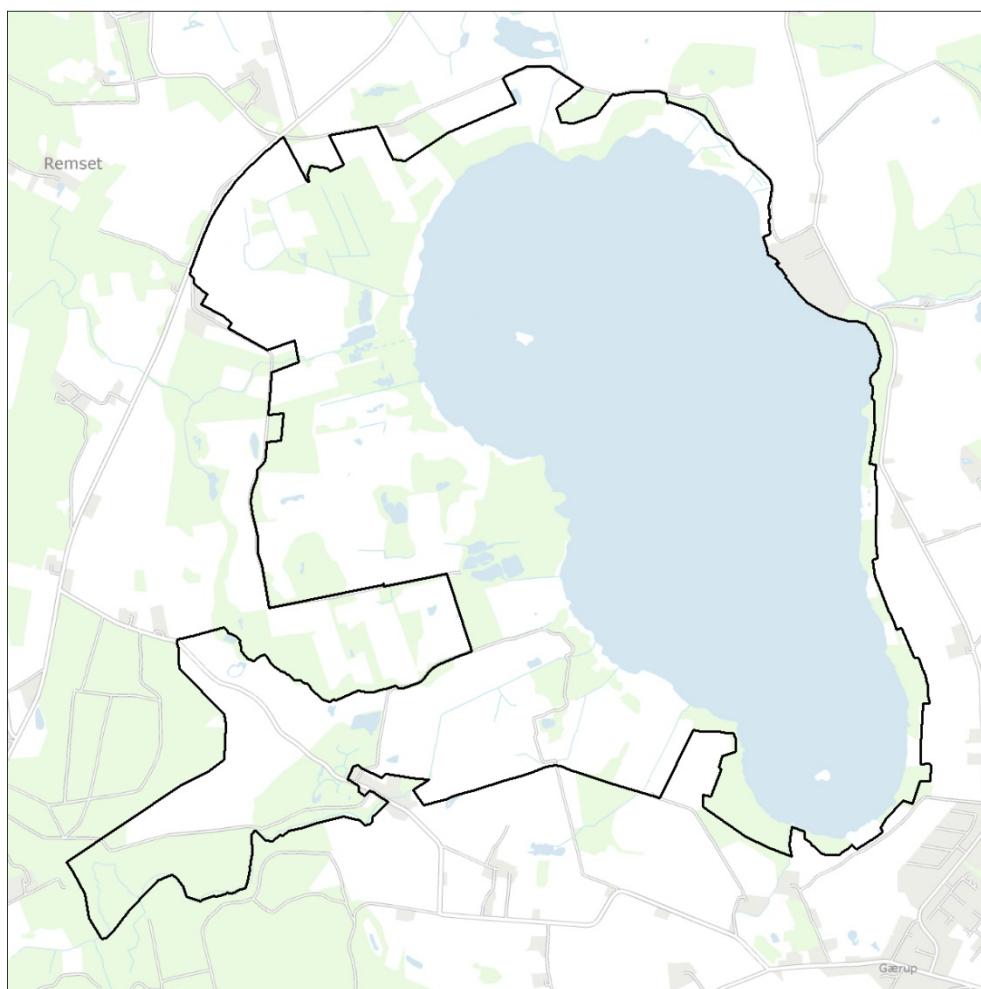
5.1 Opsamling

Afgrænsningen af Natura 2000-område N121 Arreskov Sø er justeret på baggrund af Miljøstyrelsens høringsforslag, de indkomne høringssvar, høringen i 2018 af implicerede lodsejere og udlægning af Naturstyrelsens arealer. I alt er der sket en øgning i Natura 2000-områdets areal på 46 ha og en reduktion på 8 ha.

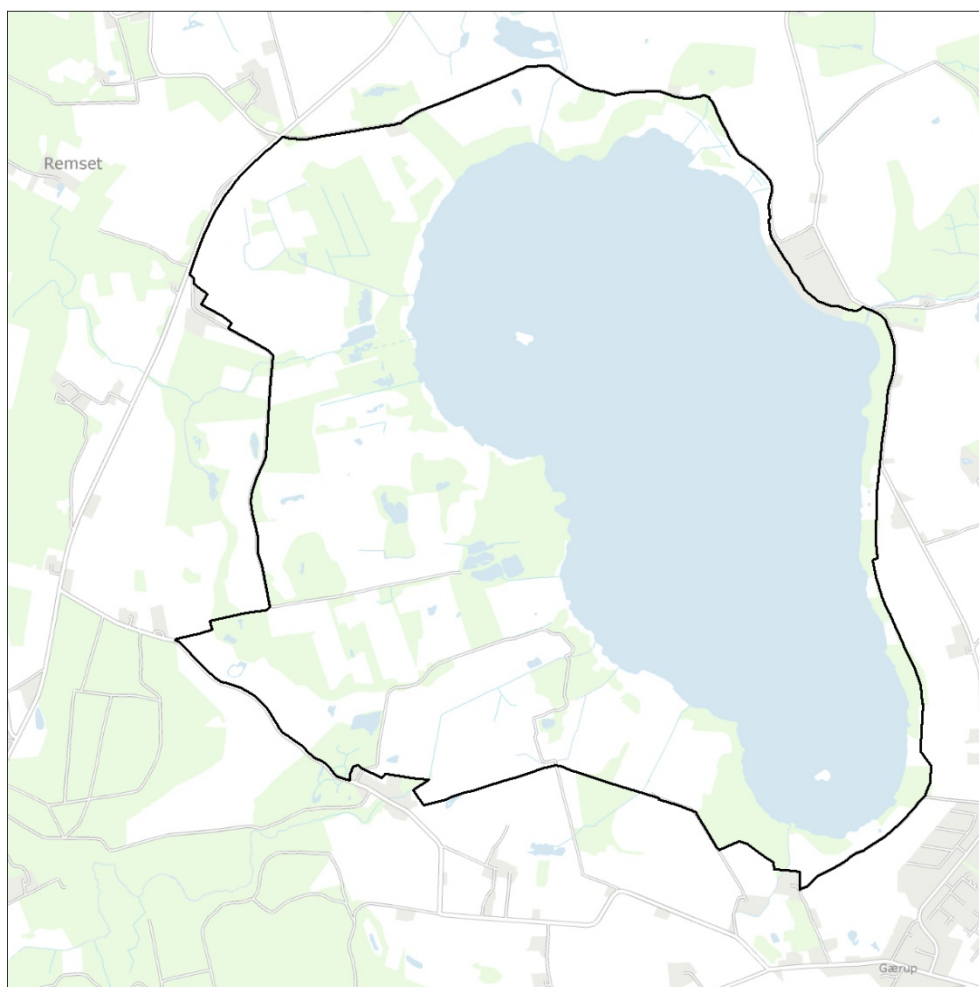
De endelige områdefafgrænsninger fremgår af figur 13-15.

Figur 13. Den endelige afgrænsning af Natura 2000-område N121 Arreskov Sø.

Figur 14. Den endelige afgrænsning af Habitatområde H105 Arreskov Sø.

Figur 15. Den endelige afgrænsning af Fuglebeskyttelsesområde F78 Arreskov Sø.

5.2 Den videre proces

Justeringerne af Natura 2000-områdernes grænser skal godkendes af EU- Kommissionen. På baggrund af de udarbejdede justeringer af Natura 2000-områdernes grænser udsteder Miljø- og Fødevareministeriet en bekendtgørelse, som sendes i høring 20. august – 17. september 2018 med henblik på, at de foreslåede udvidelser opnår beskyttelse som Natura 2000-områder. På arealer med foreslåede reduktioner opretholdes Natura 2000-beskyttelsen under den kommende dialog med EU-Kommissionen. Dette sker i overensstemmelse med EU-Kommissionens retningslinjer for ændringer i Natura 2000-områders afgrænsning.

Ultimo oktober 2018 underretter Miljø- og Fødevareministeriet EU-kommissionen om de foretagne og foreslåede justeringer af områdegrensene herunder præsentation af principper for justeringerne og arealmæssige konsekvenser. Dialogen med EU-kommissionen forventes afsluttet medio 2019, hvorefter de endelige Natura 2000-områdegrens kan fastlægges ved udstedelse af en ny bekendtgørelse.